

Néhány gondolat...

Minap, amikor délután hazaértem a munkából, családom a kertben szedegette a lepotyogott diót. A napot csak néha takarták el az egészen különlegesen szép felhők, mögöttük gyönyörűen tiszta kék volt az ég. Ezt bámultam, miközben hátrasétáltam a diófáho. Az e' 'sz megnyugtatóan békés volt.

Mindezt azért írtam le, mert amikor felkértek ennek a cikknek a megírására, útbaigazításként annyit kaptam: helyzetértékelés legyen.

Azt hiszem a „helyzet” nem olyan idilli, mint amiről az első néhány sor szól. Az ország helyzete siralmas. Nem mintha ennél nem lehet mélyebbre sülyledni...

Az uniós „satlakozás előkészítése idején állítólag vezető pozícióban volt Magyarország, ma pedig sereghajtók vagyunk. Pedig irtalmatlan adóterhek sújtják a lakosságot. Melyik EU-s országban vannak ekkora adók? Hová tűnik az a rengeteg pénz? Az országban vannak olyan kitűnő szakemberei a gazdaságtól kezdve az egészségügyig, akik jó „gazdái” lennének a befolyt javaknak. Miért nincsenek kulcspozícióban, miért nem hallgat rájuk az ország vezetése? Fontosabb a saját és idegen érdekek szolgálata, a hatalom. Jól működik, az „oszd meg és uralkodj” elve. Széthúzás van a magyarok között, és ez kitűnően megfelel a jelenlegi vezetésnek.

Mi a „helyzet” Táton?

Ami a legjobban borzolta a kedélyeket, az iskola-átalakítás. Mint építész én is részt vettem a határozathozatalban. Sajnos ez egy kényszerhelyzet volt, melyet nem nagyon lehetett húzni. Talán lehetett volna bizonyos részeit másként csinálni, hogy sokaknak ne keseredjen meg a szája íze, de meg kellett tenni. Még azon az áron is, hogy a képviselőtestület népszerűsége csökkent. Naivság azt gondolni, hogy az országos gondok nem gyűrűznek be Tátra...

Nem kerülném ki, hogy ne szóljak a Holcim-kérdésről. A megépítendő gyár elleni küzdelem két fronton folyik. Egyrészt hivatalos, másrészt civil síkon. Elkeserítő, hogy a táti zöldek által szervezett nyári rendezvényre, ahol a cementgyár problémája központi helyet kapott, alig jött el valaki. Ez az érdektelenség, kényelmesség esetleg fásultság ilyen harcban nem megengedhető. Legalább magunkért kiüzdjünk!

Az viszont egyenesen botrányos, hogy a győri hatóság húzza az időt a Holcim környezethasználati engedély-kérelmével kapcsolatban. El kellett volna utasítania azt még a nyár folyamán, hi-

szen az első fokú hatóság, a táti jegyző ezt tette. „Normális” esetben ez lett volna az eljárás. Úgy látszik a jelenlegi Magyarországon nincsenek vagy ritkák az ilyen „normális” esetek. Októberben a győriek a Holcimnek kedvező döntést hoztak. A határozat nem jogerős, ezért az önkormányzat természetesen fellebbezést nyújt be ellene. A harc folytatódik! (Érdeemes tájékozódni a svájci cég nagy port felkavaró beláptátfalvai ügyleteiről...!)

A Holcim felajánlotta támogatását a táti focicsapatnak. A fiúk megérdemelnék, hogy több mindenre jusson pénz. A „kicsik” és „nagyok” az elmúlt években folyamatosan szép eredményeket érnek el. Edzőik rengeteget dolgoznak velük. Milyen aljas próbálkozás egy multicég részéről, hogy egy anyagiakban megszorult szervezetet próbál behálózni olyan településen, ahol a lakosság több mint 90%-a elutasítja a vállalat új gyárának tervezett helyszínét! Arcátlan viselkedésük szinte lélektani zsarolás. (Tárgyalás szintjéig, úgy tudom, nem jutott el a dolog.)

A fent említett két fő gondunk mellé sorolhatnám még az egyéb szinten fontos napi problémákat. Ezt azonban most nem teszem, mert olyasmit is szeretnék írni, ami jó.

Mindenkinek tudnia kell például, hogy az önkormányzat jó gazdálkodása következtében Tátnak idén sem kellett működési hitelt felvennie. Mondhatja bárki, hogy most hazabeszélek, de tény, sok település kényszerült már rá ilyen vagy olyan okok miatt a kölcsőnre.

Júliusban Heves megyében jártunk egy barátomnál, egy kis faluban. Ott a polgármester. Sokat büszkélkedett az elmúlt néhány év fejlesztéseiről, a megnyert pályázatok adta lehetőségek kihasználásáról. Láttam az új játszótér, az iskola épületeit, az óvoda épületét, és magamban picit szégyenkeztem. Mi nemcsak földrajzilag vagyunk nyugatabbra tőlük, hanem (élet)színvonalban is. Néha el kell gondolkodnunk azon, jogosan sírunk-rívunk-e szűkebb hazánkban apró-cseprő gondok miatt! Egy ilyen „keleti” út mindenestre segít abban, hogy másként súlyozzunk problémákat

Nos, többek között ez a helyzet. Emellett még megküzdünk a mindennapi bajainkkal: a főnök rigolyáival, gyermekeink hisztijével, a szomszéd huncutságaival (nekem jó szomszédom van), és sorolhatnám, de inkább egyik kedvenc lemezem utolsó mondatával búcsúozom: „Emlékezz, az élet jó!”

Németh Péter - tanár, önkormányzati képviselő

Figyelman kívül hagyott szakmai érvek

A Holcim tervezett új cementgyára első fokon megkapta a környezethasználati engedélyt.

Információink szerint a beruházást ellenző és az eljárásban részt vevő civil szervezetek és polgármesteri hivatalok, a törvényes határidőn belül fellebbezést nyújtottak be a döntés ellen. Ezek a szervezetek erősen kifogásolják, hogy a szakmai észrevételeikre a győri székhelyű környezetvédelmi felügyelőség semmilyen választ nem adott, bár erre jogszabály kötelezi. Az úgy tehát minden bizonnyal a II. fokú hatóság, azaz a Környezetvédelmi Főfelügyelőség elé kerül. Ha esetleg

ott is zöld utat kap a beruházás, akkor nyílik csak meg a lehetőség az építési engedély iránti kérelem benyújtására, ami egy újabb komplex folyamatot indít el. Jogorvoslatra pedig még azután is van lehetőség. A gyáráépítés tehát közel sincs eldöntve.

Reméljük...

Lehet hosszú oldalakon keresztül fejtegetni egy környezeti hatástanulmányt, környezethasználati engedélyt, a lényeg mint mindig, most is nagyon egyszerű. A magyar jogszabályok egyértelműen tiltják újabb környezetszennyező létesítmények telepítését olyan területeken, ahol az ipari szennyezettség

mértéke túllépi a megengedett határértékeket. A mi térségünkben pedig bizonyítottan túllépi. A lábatlani cementgyár állítólag megszűnik, de már a lábatlani üzem is túl közel volt a góchoz: a Nyerges-Dorog-Párkány háromszöghöz. Milyen alapon gondolja a környezetvédelmi felügyelőség, hogy ebbe a nehéziparral egyébként is túlterhelt térségbe biztonságosan beleillesszhető még egy jelentős környezettelhelő potenciállal bíró ipari létesítmény? A gyár kéményein nyilván nem oxigént fognak eregetni. Ne tegyük úgy, mintha nem tudnánk, hogy a daganatos betegségek milyen fékevesztett ütemben tizedelik a sorinkat, és a különböző immunbetegségek mint ütik fel a fejüket, egyre-másra, különösen a gyermekek

és a fiatalok körében. Térségünk a daganyatos megtelepedések gyakorisága tekintetében élen jár egész Európában.

Reméljük, hogy döntéshozóinknak a jövőben lesz elegendő bölcsessége és bátorsága, hogy ne a felelőtlen, önző lobbierdekek mentén, hanem a magyar törvényeket tiszteletben tartva, az emberek valós érdekeit szolgálva mérlegeljen és döntsön.

bővebben lásd: www.cementgyar.fw.hu vagy "Mozgalom a Holcim cementgyár ellen" címszó alatt az interneten

Előkerült az évekig titokban tartott ipari hulladék

~A belpátfalvi cementgyár utóélete~

A rendszerváltás után a belpátfalvi cementgyár tulajdonost váltott. A gyár a két világháború közötti cég: a svájci székhelyű **Holcim** és a német **Heidelberg** tulajdonába került. A részesedés 50-50 % volt. Röviddel a tulajdonosváltás után, arra való hivatkozással, hogy az országban indokolatlanul sok cementet állítanak elő, a gyárat fokozatosan leépítették, majd 2004-ben bezárták. A cementgyárhoz tartozó és a gyártulajdonosok által rekultivált/helyreállított kőbánya területe a természetvédelmi szervek felügyelete alá került, s éppen mostanában van folyamatban a terület védetté nyilvánítása. Ennyit tudtunk eddig. Nemrég azonban újabb információk láttak napvilágot. A belpátfalvai Békő Területfejlesztési Kht. ez év október 11-én közleményt adott ki, mely szerint a tulajdonában lévő bánya több tárolójában több száz liter olaj állagú folyadékot találtak. A veszélyes anyagok-

ra azokban a betonfallal elzárt üregekben bukkantak, melyeket a rekultiváció során a volt gyártulajdonosok zártak el, s amelyekbe a közelmúltban fémgyűjtők hatoltak be, azt követően, hogy ember nagyságú réseket ütöttek a falakon. A helyszínre érkező szakemberek megállapították, hogy az olaj egy része már a talajba szivárgott. Mivel a bánya alatt közvetlenül két karsztvíz forrás is található, amelyek a Belpátfalva város és a szomszéd település ivóvíz ellátását biztosítják, az ügyről értesítették az Észak-Magyarországi Regionális Vízművek Rt.-t. A Vízművek dolgozói ezek után lezárták az érintett kutakat. A tárók egy részében az olaj mellett bepalazott bányagépeket is találtak. Az ügyről tájékoztatást kapott a terület kezelője, A Bükk Nemzeti Park Igazgatósága, valamint az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség. Ugyancsak a Békő Kht. tájékoztatása szerint, a felderített eseményso-rozat után kétségbe vonható, hogy a terület védetté nyilvánítása valóban csak természetvédelmi érdekeket szolgál, főlegül a gyanúja ugyanis annak, hogy a védetté nyilvánítás valójában a most megtalált ipari készletek ki-termelhetőségének a megakadályozását célozza.

Az ügy súlyosságára való tekintettel a Békő Kht. a rendőrségen feljelentést tett.

Jorrás: Belpátfalva város honlapja

Leader

Ha valaki ezt a kifejezést meghallja, igazából nem sok minden jut eszébe. Mégis aktuális, hogy megemlítsük. Sokan hallhatjuk, hogy különböző civil szervezetek és cégek vagy önkormányzatok önállóan pályázatokat nyújtanak be valamely projekt finanszírozásához. Ezzel szemben a „Leader” egy olyan EU-s térségfejlesztési pályázati rendszer, melynek keretében különböző szervezetek, közösségek, vállalkozások, polgármesteri hivatalok, társulást alkotva, együttesen fogalmazhatják meg elképzeléseiket és dolgozhatják ki programjaikat. Elmondhatjuk, hogy térségünk – értendő ezalatt a SÚTÓTÓL Pilismarótig terjedő dunamenti szakasz – végre nem politikai és egyéni érdekeket szem előtt tartva megalapította a saját „Leader” társulását, „Duna-Pilis-Gerecse, kalandra hív a vármegye!” néven. Ebben a formában talán még sosem jött létre ilyen mérvű összefogás, melynek során az adott települések programjai ráépülnek a többi település programjára, mintegy kiegészítve egymást. Ezáltal a programban részt ve-

vők mint egy „nagy család” együtt és egymásért tesznek mindent. Nem is tehetnének másként, mivel a támogatás nem jár minden pályázónak, hanem csak és kizárólag azoknak, akiknek a tervezetében látszódik a közösségi szellem és a térség együttes fejlődésének iránya.

Tehát elmondhatjuk, hogy végre léz a kézben a térség közösségei együtt küzdenek valamiért. Reméljük, hogy munkájuk meghozza a gyümölcsét és ezáltal mindenki számára pozitív jövőt tud teremteni. Ebben a munkában részt vesz a „Zöld Sziget” Egyesület is, melynek nevében ezúttal is megköszönöm, hogy részt vehetünk a program kialakításában és részesei lehetünk ennek a csapatnak.

Holop István, „Zöld Sziget” Társaság és Térségi Környezetvédő Egyesület elnöke

szerkesztő/kiadó: Milinszki Márton
cím: 2534 Tát, Vörösmarty u. 18
tel: 33/445 237; ISSN: 1788-2915

ORATÓRIUM

- Sport, zene, derű -
Szabadidős együttléti
tizenéveseknek a nyergesújfalui
Szalézi Irinyi Szakközépiskolában

Oratórium alkalmak időpontjait lásd:
www.nyuszi.sulinet.hu

C S A L Á D

Tóth Mártonné, Tokod:

A szülői felelősségről

Kedvelt napilapunk az elmúlt héten a tisztesség és az erkölcs témáját feszegette. A cikk leírja, hogyan került több híres színész apa döntési helyzetbe egy erkölcsi kérdés nyomán: megengedje лиányának, hogy meztelen fotóit közreadják, vagy ne?! A cikk tanúsága szerint egyik kedvenc színészünk éktelen haragra gerjedt, amikor büszkesége – gyönyörűsége lánya – előállt az ötlettel. A cikket olvasva, magam is elgondolkodtam. Úgy gondolom, teljesen jogos és egészséges volt az apa felháborodása. Az azonban már elég sajnálatos – bár magánügy – hogy végül nem tudott ellenállni az ostromnak és beletörődött a kalandba. Ahogy mondta: megértette lánya helyzetét. „Hiszen a világ összes valamire való színésznője megjelent már ebben a magazinban.”

Nem tudom, milyen képek mentek át a rostan. Nekünk nem is érdekes. De az apa lányának nem mindegy. Mert jöhet még olyan idő, amikor nem csak az apa, de az egész család szégyellni fogja a képet.

A család, mint a társadalom legkisebb sejtje, napjainkban az egész világon válságban van. Lehet követni mindenféle divatot, de az apák s az anyák felelőssége nem ruházható át senkire.

Kár, hogy az apa nem maradt meg az eredeti véleménye mellett, miszerint lányának a színészi tehetségével kellene felhívnia magára a figyelmet. Felemelő alakításokkal, nem pedig meztelenségével. A színészeknek, a filmrendezőknak, az újságíróknak óriási a felelőssége. Nem mindegy, hogy mit táplálnak gyermekeink fejébe. Az ő hatásukra történhetett meg az az enyhén szólva kellemetlen dolog, hogy **ma a fiatalok gátlástalanul élhetnek a szabadságukkal, mert azok a szülők, akik bizonytalannak voltak az értékrendjük tekintetében, elengedték a gyeplőt. „Ez a divat”...mondogatták benuktan, s most csodálkoznak,**

hogy 30 éves gyermekeik még nem akarnak házasodni, vagy már nem akarnak. Nem akarnak gyermeket. A nagyszülői státusz odaveszett a divat oltárán. Felnőtt gyermekeink azt csinálnak, amit akarnak. Ezt immár el kell fogadnunk. Közösön rontottunk el valamit.

A legnagyobb bajt is helyre lehet azonban hozni. Fordítsunk

mi édesanyák ezentúl nagyobb figyelmet családunkra. Legyünk résen. Tanuljuk meg pontosan, mi a helyes. Határozzuk el, hogy kialakítjuk a TISZTA ERKÖLCSÜ ÉRTÉKRENDET. Nehogy tévútra vigyük gyermekeinket a döntéseinkkel vagy mulasztásainkkal. Meg kell tanítanunk gyermekeinknek és unokáinknak, hogy mi a jó és mi a rossz. Figyeljünk na-

gyon, mert nem mindig az az igaz, ami a leghangosabb és amit a legjobban sujkolnak. Egészen kicsi kortól figyeljünk oda gyermekeinkre, mert a rossz hatás rendkívül agresszív, alattomos. „A gyermek pedig olyan, mint az agyagtábla. Addig lehet írni rá, amíg meg nem szárad; jót, rosszat egyaránt. Utána már örök.” (idézet Kardos Mihály plébános atyától)

FIATALOK

Vadóctábor

A nyári vakáció a pihenés, a kapcsolódás ideje. Nem mindegy azonban, hogy a gyerekeink mivel töltik a szünidőt: üres semmittevéssel avagy valódi testi-lelki fölüdülést jelentő pihenéssel. A nyári táborok jó lehetőséget nyújtanak az értelmes időtöltésre.

A **péliföldszentkereszti szalézi rendház** minden nyáron táborokat szervez a környék fiataljai számára. Így volt ez az idén is. Közvetlenül a tanév végén az általános iskolások számára szerveztek egy többnapos napközi tábor. Július közepén a 12 és 16 év közöttiek Péliföldszentkereszten, az ún. „dóc táborban” vehettek részt. Az ide jelentkezők a péliföldszentkereszti vendégházban voltak elszállásolva, teljes ellátásban (reggeli, ebéd, vacsora). Szeptemberben volt a gólyatábor, a nyergesi Szalézi Gimnáziumba most beiratkozott diákok számára.

A vadóctábor utolsó napján mi is meglátogattuk a táborozókat. A gyerekek már a búcsúzásra készültek. Áradtak voltak, látszott rajtuk, hogy nem unatkoztak az elmúlt napokban. Fáradtságukat azonban jókedv aranyozta be. Sokat viccelődtek és nevettek. Az öt nap alatt érezhetően igazi csapattá kovácsolódott össze a 40 fős társaság. Szinte kitapintható volt a kölcsönös megbecsülés és szeretet. Mindenkit a maga sajátos személyiségében tiszteltek. Ami különösen megragadta figyelmünket, a gyerekekben nem volt semmi durvaság, sőt valami különös méltóságot sugároztak magukból. Békés, örömteli légkör lengte be a tábor.

Andrásfalvy János, a tábor fő szervezője elmondta, hogy bizony nem könnyű a gyerekeket ma nyári táborokba csalogatni, mert a beteges kényelemszeretet sajnos a gyerekeket is megfertőzte. „Lindentől félnek, csak a számítógéptől nem.” Aki azonban mégis úgy dönt, hogy néhány napra elszakad az otthon megszokott kényelmétől, általában nem csalatkozik. A szalézi-táborokban valaha is részt vevők szinte kivétel nélkül a legszébb emlékeik közt őrzik a táborozás napjait.

Lengyel Erzsébettől, szalézi munkatárstól, azt is megtudtuk, mi is a szaléziak gyereknevelési alapelve: állandó programokkal lekötni a gyerekeket, az energiáikat pozitív irányba terelni. A legfontosabb a nap egészét – a reggeli ébredéstől (7 óra) az éjszakai nyugalom beálltáig – betöltő értelmes program. A táborlakókat figyelve, úgy vettük ész-

re, csöppet se vették zokon a sok programot, sőt kifejezetten élvezték azt.

A mezítlábas erdőjárás bajnokai - idén is bebizonyosodott, hogy jó példával és egy kis biztatással szinte bármire hajlandóak a serdülők.

A gyerekeket hetes csoportokba osztották. Minden csoportnak volt vezetője. A csoportvezetők (úgynevezett animátorok) egészen fiatalok, nem sokkal idősebbek a rájukbízottaknál, de már elég ügyesek ahhoz, hogy a feladatuknak eleget tegyenek. Az, hogy korban közel állnak, csak segíti őket a gyerekekkel való kommunikációban. A vezetők törekvése volt, hogy minden gyerekben megtalálják azt az értéket, amely éppen benne rejlik. Főként az animátorok elhivatottság-tudata, milyen komolyan és felelősségteljesen végzik feladatukat. Érdeklődésünkre elmondták: a táborban a gyerekek különböző műhelycsoportokba voltak beosztva (kézügyességi, sport, színészet). Ki-ki affinitása szerint választhatott csoportot. Az utolsó napon aztán minden csoport bemutatta, mit készített. Valamennyien jeleskedtek, de a színészek az idén különösen nagy sikert arattak szellemes előadásukkal. Lehetett ezenkívül bújócskázni, számháborúzni az erdőben, és az egyik napon Esztergomot is meglátogatták a gyerekek, ahol az élményfürdő sem maradt ki a sorból.

Már a tábor első napján a jelenlévőkből összeverbuválódott egy kis gitáros csapat. Lelesítő zenéjük még főlemelőbbé tette a hangulatot. A gyerekek – valamennyien – tiszta szívből és teli torokkal énekelték a szebbnél szebb dalokat, így az elmaradhatatlan szalézi-himnusz is. Vidám énekükkel is azt a Valakit dicsőítették, aki láthatatlan de valóságos barátként végig köztük volt és igazi örömet öntött a szívükbe: az Úr Jézus Krisztust.

A gyerekek Andrásfalvy János atya védőszárnyai alatt naponta részt vettek szentmisén, mint ők maguk mondták, boldog örömmel.

A táborlakók egymást kiegészítve, segítve élték meg az itt töltött időt. Bátran tettek tanúságot Jézusról - szeretetük és örömük forrásáról -, például az élményfürdőben az étkezés előtti közös imácsolással, ugyanitt elénekelték a szalézi-himnusz, a Bazilikában is keresztényként viselkedtek. Személyként ki kell alakítani egy filozófiát az élethez, a világhoz. A boscoi út: „gyere játszani”. Aki jön, részt vesz a közös játékban, az átélte közös élmény nyomán fog tovább kérdezni. Mindenkinek jó szívvel ajánljuk figyelmébe a péli-földszentkereszt-i tábor. Ha Isten is úgy akarja, jövőre is összejön a csapat.

A rendház honlapja: www.szentkereszt.try.hu
e-mail címe: szali.peli@invitel.hu

A táborozók mondták:

Csapy Dorottya (Tarján): 10 éve szalézi táborban veszek részt. Az itt töltött négy-öt nap a boldogság kereséséről szól emberileg-lelkileg. - **Dózsa Dániel (Bajót):** Animátorként életem részévé vált az itt töltött nyári idő. A világban gyűlölet uralkodik, ezzel szemben mi itt valódi szeretetközösséget tudunk kialakítani. - **Burgermaister Livia (Nyergesújfalu):** Külön kihívás, hogyan lehet a különböző vérmérsékletű és sokszor zárkózott fiatalokat bevonni a közösségbe. Türelemmel és odafigyeléssel csodákat lehet elérni. - **Maczkó Zsannett (Bajót):** Nekem nagyon tetszett, hogy a táborlakókat reggelként az animátorok gitárral ébresztették. - **Tislér Csaba (Lábatlan):** A műhelyekben ki-ki a tudása legjavát adta. Jó volt részt venni a csapatmunkában.

KÖRNYEZETVÉDELME

Környékünk egyik igen értékes természeti kincse a táti szigetcsoporthoz. A régiek még emlékeztethetnek a szépen gondozott kaszálókra, a legelésző borjakra, a parti fűzesekre, az égbeszökő nyárfaerdőkre. Hajdanán komp is közlekedett a táti Kis-Dunán. Ezen szállították a szénát és a fát. Az idősebbek arra is emlékezhetnek, hogy eleink itt a Táti-szigeteken bányászták a házépítéshez szükséges agyagot. Sőt, hajdanán a Duna túloldaláról, Ebedről is átvitték a táti szigetekre gazdálkodni. Sok ebedinek volt földje a szigetekben. Mára sajnos a táti szigetvilágról mintha elfeledkeztünk volna, az arculata is jócskán megváltozott. Úgy élünk itt a táti szigetek tözsomszédságában, mintha nem is létezne ez a nagyszerű természeti kincsünk. Pedig több mint 400 hektáros területéről van szó (ez Tát község belterületének közel kétszerese).

Ha egy pillantást vetünk a szigetcsoporthoz történetére, látjuk, hogy noha többnyire mindig lakatlan volt (árterület lévén), bizonyos mezőgazdasági jellegű tevékenységet már a régmúltban is folytattak rajta. Írásos nyomok őrzik annak emlékét, hogy már az 1800-as évek derekán a szigetek magasabban fekvő részeit rendszeresen kaszálták, időnként ridegtartásban szarvasmarhákat legeltettek, az erdőket tűzifanyelésre használták.

A táti szigetcsoporthoz négy szigetből áll. A Körtvélyes-sziget nagy részét (négy kilométer hosszú-

Elfelejtett kincsünk -A táti szigetek-

ságban és kb fél kilométer szélességben) ártéri kaszálórét borítja. Ennek a nagy kiterjedésű rétnak különösen gazdag az élővilága. A Nyáros- és a Táti-szigetre inkább az erdős területek a jellemzők. A két legkisebb sziget: a Csitri és a Turán.

Nagy László, táti környezetvédő, aki a **Duna-Ipoly Nemzeti Park** Igazgatóságánál a közmunka-program csoportvezetőjeként a felügyelete alá tartozó 4 fős brigáddal a Nyáros-sziget nagy részének gondozását, felügyeletét végzi, lapunknak elmondta, hogy a természetvédelem legfontosabb célja, hogy a szigetekben a mérsékelt tájgazdálkodás, az erdőművelés és kaszálás útján helyreálljon a szigetek természeti értékekben gazdag állapota. A nemzeti park dolgozói a közelmúltban 16 400 db fát ültettek el a területen: főleg fekete nyárfát, magyar kőris és kocsányos tölgyet, mivel ezek a tájra jellemző, őshonos fajok. Sajnos az elmúlt évtizedekben kevés gondot fordítottak a szigetek élővilágának a megőrzésére. A 60-as, 70-es években az erdő fokozott letermelése és mesterséges nemesnyár ültetvények telepítése folyt, a 80-as években pedig, a vízlépcsőrendszer megvalósításának keretében, a gátépítés mért igen nagy csapást a szigetcsoporthoz természeti képére. Tudni kell, hogy a talaj minden-

nemű bolygatása nem csak a táj eredeti növényvilágát károsítja, hanem az ún. invazív (támadó) fajok megtelepedését, tömeges elszaporodását és özöngyommá válását is elősegíti. A Nagy László úr kíséretében tett rövid szigeti séta során magunk is meggyőződhattunk, mennyire nem tájba illő növényzet kezd elszaporodni azokon a területeken, ahol a földet erősen megbolygatták. A táti szigetek növény- és állatvilága rendkívül gazdag, ami a viszonylagos érintetlenségnek, a zavartalan természeti folyamatoknak köszönhető. Számos védett faj is él itt. Csak madárból eddig több mint kétszáznegyven faj jelenlétét mutatták ki. Itt talált élettérre többek között a fekete-gólya, a rétisas, a kócsag. A gerincesek közül az őz, a szarvas, a vidra, a vaddisznó, a róka, a borz állandó vagy időszakos lakója a szigeteknek. Újabban az európai hód is megjelent. A táti horgászok elmondása szerint, háza éppen a kőgát és a sziget alkotta kis öbölben van, az egyik legforgalmasabb helyen. Nagy értékű a táj szitakötő állománya. Eddig huszonhét faj jelenlétét bizonyították. A vadállomány kezelése a Táti-sziget kivételével szintén a nemzeti park Igazgatóságának a feladata. Nagy László szerint a vízivad teljes védelmével és élőhelyfejlesztéssel lehetőség lenne a mostaninál is több madarat a szigetre csalogatni, megőrizni. Gyönyörű és külön említést érdemel a Körtvélyes-sziget réteje. A rétet ma is rendszeresen ka-

szálják, ami azért is fontos, mert így megőrizhető az őshonos növényzet sokszínűsége, a dús növényzethez pedig gazdag állatvilág társul. A TÁTI-sziget és a szomszédos KÖRTVÉLYES-sziget mára gyakorlatilag egybenőtt, mivel a hajdani, Csutrinak nevezett sebes folyású, kavicsos medrű Duna-ágot a 80-as évek gátépítése során betöltötték.

Nagy László elmondta, hogy a nemzeti park ún. tanösvények létrehozását tervezi a szigetekben. Ezek végigjárásával, túravezető kíséretében, teljeskörű képet lehetne nyerni a szigetvilágról. Már ma is számos természetvédelmi területen létezik tanösvény. Legközelebb a Duna-Ipoly Nemzeti Park területén, az esztergomi Strázsa-hegy körül, ott, ahol a Duna-Ipoly Nemzeti Park Bemutató Központja is van (ömv kúttal szembeni zöld színű ház).

Egyébként jelenleg a TÁTI-szigetet kivéve, valamennyi sziget túlnyomó része állami tulajdonban, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában van.

A TÁTI-sziget területének közel felét kárpótlási tulajdonosok, a többit részaránytulajdonosok birtokolják. Sajnos, a TÁTI-sziget megfelelő gondozása így nem megoldott.

A táti szigeteket természeti értékei kétségkívül érdekessé teszik a védelemre, amelyet remélhetőleg hamarosan törvényi keretekbe foglalnak.

A Duna-szigetek száma az elmúlt két évszázad során jelentősen csökkent a folyamszabályozások során. A Dunában még megmaradt szárazulatok vegetációja a jelentős emberi használat ellenére, vízhez kötött jellegüknél fogva, viszonylag gyors regenerálódásra képes, alakulásukat a természetes folyamatok irányítják. Ez a tény természetvédelmi szempontból különösen is

értékessé teszi a még megmaradt Duna-szigeteket.

Ma sokan értetlenül állnak a természetvédelem előtt, nem igazán tudják "hova tenni", ami nem csoda, hiszen hipermodern világunkban a természettel sem tudunk mit kezdeni. Valami nosztalgiaféle él bennünk a természetes dolgok iránt, de a természetet nem becsüljük, nem adjuk meg a természetnek kijáró tiszteletet.

Ebből az abnormális állapotból kell kiutat találni. Egy fontos kitérési pont lehet akár a rezervátumokat működtető természetvédelem is. Az emberiség előbb-utóbb vissza fog térni a természetközeli élethez, de előbb ki kell taposni az odavezető „tanösvényeket”.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság személyzete túravezetést vállal a szigetvilágban. A tervezett túra előtt három héttel Csonka Péternél lehet jelentkezni a 06-30/663-4659-es telefonszámon.

TÁRSADALOM

Darwin is tévedhetett

Charles Darwinnak a fajok eredetéről szóló elmélete alapján megváltoztatta az európai ember kapcsolatát az élethez és a világhoz. Ezt megelőzően, amikor az ember az élet közelebbét vizsgálta, tekintetét az égre, a teremő Istentire emelte. A legismertebb tudósok és filozófusok – mint Platon, Arisztotelész, Aquinói Tamás, Newton, Descartes vagy Kepler – úgy vélekedtek, hogy a világ valamilyen tervezés eredményeképpen létezik. A természetes kiválasztódás darwini gondolatával azonban gyökeres fordulat állt be a tudományfilozófiában. A tudomány képviselői Istent kizárták gondolatvilágukból, és mindent, így magát a létet is, kizárólag természetes okokra akarták visszavezetni. Napjainkban a darwinizmus általánosan elfogadott a tudományos világban és a közoktatásban. Ennek ellenére a darwini evolúcióelmélet leglényegesebb állításait egyre több tudós vonja kétségbe. Évtizedek óta létezik egy világmeéretű mozgalom, amely a darwini evolúcióelmélettel szemben az „intelligens tervezés” elméletét vallja. E mozgalom tagjai – egyetemi professzorok és filozófusok a tudomány cambridge-i, müncheni, chicago-i stb. fellegetváraiból – tudományos megfigyelések alapján, meggyőződéssel vallják, hogy létezik egy magasabbrendű értelmes lény, a fajok pedig nem jöhettek létre egy vak természeti folyamat – mutációk és szelekciók – révén, ahogy azt Darwin föltételezte.

A Darwin elméletével azonosuló ember a 19. században fogadta azt a föltévést, hogy az ember teste az állati szervezetből, számtalan kicsi, lénye-

gében véletlen, az életért folytatott harc során bekövetkezett változás során alakult ki, évmilliók alatt. E harcban mindig az erősebb, a környezetéhez leginkább alkalmazkodó egyed győzött. A darwinisták valahol az "ősanyagban" képzelik el a kezdeteket, az "ősanyag" eredetére viszont nincs magyarázatuk.

A tudomány, a technika Darwin óta sokat fejlődött: Ma már rendelkezésre állnak olyan eszközök és módszerek, amelyek Darwin idejében teljesen ismeretlenek voltak. A fölfedezések pedig olykor igen meglepőek. Egy amerikai mikrobiológus azzal hökkentette meg a tudományos világot, hogy rámutatott egy egészen egyszerű baktérium egyik apró szervére. Az E. coli baktérium egy parányi ostorral hajtja magát előre. Ahol az ostor csatlakozik a testhez, ott egy kis forgó motor található – erről mikroszkopikus fölvételek és számítógépes grafikák egyaránt léteznek. Ha valaki figyelmesen megnézi ezt a kis gépezetet (amelynek a mérete a hajszál végének a háromezred része), akkor az emberek által készített elektromotorok juthatnak róla eszébe. Forgó- és állógyűrűkből áll, van egy tengelye, a csukló rész kapcsolja össze az ostort a motorszerű szerkezettel, amelynek a működése is olyan, mint egy motoré. Ha ebből a szerkezetből bármelyik „alkatrészt” eltávolítjuk, akkor az elromlik, a motor nem képes funkcionálni. Így viszont az a kínos kérdés merül föl: ha nem lehet belőle semmit kivenni, akkor hogyan jöhetett volna létre fokozatosan?

Ma már azt is tudjuk, hogy a fehérjéket DNS-ek kódolják. Maguktól, spontán nem jönnek létre. DNS pedig nincs, ha nincs fehérje. Vagyis, mindkettő csak akkor létezik, ha adott időpontban, adott helyen, egyszerre jelentek meg. Ez spontán, kémiai úton kizárt, legfőképpen azért, mert a DNS egy hihetetlenül sok értelmes információt tartalmazó és pontosan, célirányosan szabályozott programcsomag.

A darwini elmélet hívei az elmúlt 150 évben nem tudtak fölmutatni perdöntő bizonyítékokat a darwinista makroevolúciós elméletek mellett. Minden létező és igazolható lelet, kísérleti eredmény, vizsgált organizmus kizárólag az ún. mikroevolúciót támasztja alá. Azaz, hogy az élőlények bizonyos szintű változásokra képesek, de mutációk révén lényegi és nagyságrendi változások sosem jönnek létre. Például korábban nem létező új szervek sem. Ennek kimondása sokakat szinte sokként ér, és olykor heves reakciókat vált ki, hiszen ma az oktatásban kizárólag a materialista alapon álló elméleteket tanítják. A makroevolúciós spekulációk kritikájának nincs semmi tere sem az oktatásban sem a „hivatalos” tudományos életben. Holott a kritikusok éppúgy tudományos alapokon állva fogalmazzák meg kifogásaikat és alternatív megoldásaikat, mint államilag támogatott ellenfeleik. Az ID (Intelligent Design Movement) – Értelmes Tervezettség Mozgalom azért küzd, hogy a két markánsan különböző nézet

egyenlő jogokat kapjon az oktatásban és a mindennapi életben.

A 19. században, amikor Darwin élt, a tudósok azt gondolták, hogy az élet alapja – a sejt, csupán egy csöppnyi protoplazma, mint egy darabka zselé. Ám az elmúlt ötven évben a sejtről szerzett ismereteink robbanásszerűen megnövekedtek. A fejlett technika föltárta a mikroszkopikus világokat, ahol egy gyűszűnyi szerves folyadékban akár négy milliárd egysejtű baktérium is megfér. Minden egyes baktériumban számtalan „áramkör”, összeszerelési utasítás és miniatűr gépezet rejlik, amelyek bonyolultságáról Darwin mit sem tudhatott.

A tisztán materialista evolúcióelméletek a tudomány mai szintjén nem állják meg a helyüket. Ugyanakkor a világ és a benne létezők teremtettségét sem tudjuk kényszerítő erővel bizonyítani. A teremtettség mellett szóló érveket, bármily ésszerűek is, el lehet utasítani. Valójában az egyes embernek a léthez való személyes hozzáállása nyilvánul meg akkor, amikor az egyik vagy a másik elméletet tartja ésszerűnek és elfogadhatónak.

Véleményünk szerint, a világban meglévő jelekből világosan fölismerhető: a világ létezése mögött teremtő értelem áll. A darwinizmus legnagyobb tévedése nem is a sajátos evolúcióértelmezésben van, hanem a Teremtésnek, mint értelmes aktusnak a tagadásában.

Amilyen nyilvánvaló, hogy létezik a világ, éppoly nyilvánvaló, hogy a világ létrejöttének és létének van magyarázata. Ez egyben azt is jelenti, hogy a világnak van végső oka. De hol van ez a végső ok?

Egyetlen létező (fizikailag érzékelhető valóság) sem képes önmaga erejénél fogva létezőket a nemlétből a létbe emelni. Másképpen fogalmazva ezt úgy is mondhatnánk, hogy egyetlen létező sem képes önmagát vagy bármit mást a semmiből létrehozni, vagyis a végső okot a létezők önmagukban nem hordozzák. Ahhoz, hogy valamely létező létrejöjjön, vagy akár csak a belső rendezettség magasabb fokára jusson, valasmiből kell részesednie, amivel eredendően nem rendelkezik. Minden létező csak abból adhat a másik számára, amije van. Ilyen esetben hogyan jöhetett létre az ember akkor, amikor a világon még egyetlen ember sem élt? De ugyanez a kérdés föltehető bármely más létező vonatkozásában is. Honnan hát a világ? Okkal állíthatjuk, hogy a látható világ egy számtalan láthatatlan valóságból meríti a létét. Ez a láthatatlan valóság önmagában teljes és min-

Van-e Isten?

den szempontból tökéletes, vagyis abszolút valóság, mert a létezés forrásából semmi sem hiányozhat, ami van, s ami a létezés forrásában van, az a leg-tökéletesebb módon kell hogy jelen legyen, ugyanis minden olyan rendben, amelyben tökéletességi fokozatok vannak, kell lennie valami leg-tökéletesebbnek, ami a többi számára mérték és eszmény, és mint ilyen, a létezés és a fejlődés feltétele, forrása.

Továbbá azt is megállapíthatjuk, hogy az Abszolútum értelemmel bíró, személyes valóság. Értelemmel bíró, mert a teremtettség szerkezete és célirányos működése az Alkotója értelméről árulkodik. Személyes pedig azért, mert az Abszolútum, mint minden tökéletesség foglalta, tökéletes személyvöltsal is kell hogy rendelkezzen. Emberi személyt csak egy rajta kívül álló másik személy képes létrehozni. (Mindazok, akik korlátozott módon birtokolnak valamit, attól kell, hogy kapják, akiben ez a valami a leg-tökéletesebb módon van meg.) Ha az Abszolú-

tum nem lenne személyes valóság, akkor az ember, aki személyvöltsal rendelkezik, magasabbrendű létformát képviselne, mint maga az Abszolútum, ami képtelenség.

Vannak, akik több isten létét is el tudják képzelni. Ez az elgondolás azonban önmagában ellentmondásos, hiszen Isten az, aki mindennek fölött áll, s ha mindennek fölött áll, akkor kizárt, hogy Vele egyenrangú valaki/valakik létezzenek.

Láthatjuk, hogy az érzékelhető világ megfigyelése és az emberi logika alapján lehet következtetni a személyes egy Isten léteire, aki a legfőbb Jó. Mindazonáltal, Isten létét nem tudjuk olyan kényszerítő erővel bizonyítani, mint a fizikailag érzékelhető jelenségeket. Ennek legfőbb oka az, hogy a természetfölötti valóság az embertől állásfoglalást követel. Isten, mivel végtelenül szeret, nem akarja magát ráerőszakolni senkire. Ezért „burkolózik fátyol mögé”. Pontosan azért rejtőzik el, mert létének igazsága nem olyan közömbös igazság, mint például a matematikai tételek igazsága, hanem olyasvalami, ami az embert személyes mivoltának legmélyebb pontján érinti.

* * * * *

„Az első korty a természettudomány kelyhéből ateizmus-hoz vezet, de a pohár alján ott van az Isten.” (Heisenberg)

A Jézusi Vonat

Norikóval egy baráti kirándulás alkalmával ismerkedtünk meg. Végtelen kedvessége, derűlátása, tapintata magával ragadott. Mondhatom úgy is, hogy rokonlelket fedeztünk fel egymásban, mert minél többet beszélgettünk, annál jobban örültünk egymásnak, - már látásból már egy-két éve ismertük egymást, mivel magyar férjével ide költöztek Leányfalura Amerikából. Esténként, amikor a szentmisére mentem, kézfelemeléssel üdvözöltük egymást, miközben ő a virágait locsolta a kertben. Így volt ez hosszú időn keresztül - aztán egyszer csak hónapokon át nem láttam, úgy gondoltam, hazautazott.

Megörültem, amikor váratlanul összefutottam a férjével. „Isgtudtam: Norikó halálosan beteg. Kiadták a kórházból, mivel orvosilag már nem volt mit tenni.

Amikor meglátogattam, összeszorult a szívem. Csont és bőr volt, szemében végtelen szomorúság, kétségbeesés tükröződött. Amikor meglátott, kezét nyújtotta felém és sírni kezdett. Nagyon sokáig fogtuk egymás kezét, így szóltanul. Emma, hol az Isten? - kérdezte. Miért, miért? Úgy félek a haláltól! Úgy szeretnék még élni!... Párjával nagyon szerették egymást. Ő minden lehetséget megtett érte. Norikó értelmiségi családból származott, nem volt Istenhívő, de jó ember volt. Még a fent említett kirándulás alkalmával elmondta nekem, mennyire megfogta őt annak látványa, hogy én naponta szinte szaladok, sietek a templomba az esti szentmisére. Úgy mondta: „mint ha ez kötelező lenne számodra”, vagy „mintha az életed függene tőle”. Akkor mindketten csak udvariasan mosolyogtunk ezen.

Most viszont eljött a pillanat ennek a megválaszolására. Tudtunk Istentől beszélni, most, amikor körbe minden lezárult, egyedül az „egyetlen út” maradt még nyitva, ami úgy tűnt, most fontossá vált számára.

Heteken, hónapokon át látogattam, és ilyenkor tudatosan Istentől beszéltem neki, ami szemmel láthatóan, megnyugtatóan hatott rá. Jó volt együtt felfedezni Isten csodálatos titkát, szeretetét, irgalmát, a megváltás hatalmas ajándékát. Természetesen sokan mindenről esett szó, sok kérdés-felelet hangzott el, de ezekben a félórás találkozásokban, ami a legfontosabb volt kettőnk kapcsolatában, azt próbáltam erősíteni benne, és ez a hit kegyelme volt.

Megállapodtunk abban, hogy a halálról nem beszélünk - csak az életről, és hogy mi ketten majd Istennél találkozni fogunk. Aki előbb ér oda, az fogja majd a másikat vidáman mosolyogva várni. Az viszont egyáltalán nem biztos, hogy ő fog előbb odaérni - mondtam neki -, még akkor sem, ha most ő a „nagy beteg”, mivel tőle hazamenet akár elüthet engem egy autó, és ezzel mindjárt egy másik helyzet áll elő. Nagyot mosolygott ezen, és mint mindig, amikor tetszett neki valami, most is megfogta a kezemet és megkérdezte: „Emma, te komolyan úgy gondolsz, hogy mi még találkozhatunk Istennél?” „Igen!” - mondtam - „ez egészen biztos. De ehhez előbb neked fel kell szállnod a Jézusi Vonatra, és ezt határozottan és biztosan kell megtenned. Nem elég csak kimenni a pályaudvarra, vagy megvenni a jegyet, vagy felszállni akármelyik ottani szerelvényre, és nem lehet lekés-

ni sem, mivel az mind csak kudarchoz vezetne. Biztosra kell menni! Ha te Debrecenbe akarsz utazni, csak a debreceni vonatra szállhatsz fel, és fel kell szállnod rá, különben hiába fáradoztál - nem érsz célba. Így van ez a Jézusi Vonattal is - ahhoz, hogy felkészülj rá, előbb meg kell tenned bizonyos lépéseket, határozottan és elszántan. Tudatosan kell készülnöd rá. Teljes szívedből akarnod kell ezt a felszállást, és igent kell mondanod rá. Most még időben vagy - meg kell tenned ezt a lépést, ezt a szintkülönbséget - a földről való felszállást a hit vonatára. Ne félj, megkapod hozzá az erőt, csak kérned kell. A többit már rábízhatod Istenre, aki majd mindent elrendez körülötted.”

Vékony, gyöngye kezét most is felém nyújtotta. Megfogtam és a saját kezembe zártam. Így imádkoztuk el együtt a Miatyánkot. Én szavakkal, ő fénytől csillogó szemekkel, kérve az Urat, hallgassa meg kérésünket és segítsen.

Pár nap múlva Norikó közölte velem: „Már nem félek a haláltól, sem a betegségetől. Fent vagyok a Jézusi Vonaton és már tudom azt is, hogy mi ketten találkozni fogunk Istennél”. Nagyon szelíden, kedvesen mosolygott. Ezen a találkozásunkon nem beszélünk semmiről - csak örültünk egymásnak.

Ahogy telt az idő, Norikó napról-napra jobban lett. Felkelt az ágyból, és - Istennek legyen hála - gyógyulásnak indult. Mindannyiunk számára ez egy igazi csoda volt. A kórházi orvosok nem tudták mire vélni, mivel betegségének nyoma tűnt. A leletek tiszták voltak, így a zárójelentése teljes gyógyulásról tanuskodott. Új élet indult el a számára. Vasárnaponként együtt mentünk templomba a szentmisére, ahova több alkalommal a párja is elkísérte. Lélekben megerősödött, és már másképpen látta a világot, mint azelőtt. Boldog voltam, hogy Istent a szívébe zárta.

Egy év után azonban a kór újra megtámadta. Betegsége kiújult, és ez az idő már nagyon gyors lefolyású volt. Mindannyiunk előtt világossá vált: Norikó a felkészülésre egy évet kapott Istentől ajándékba. Bár a kór legyőzte őt fizikailag, de a lelke már erősebb volt a betegségnél. A halál már nem tudott neki ártani, mert elnyerte az „élet koronáját”. A Jézusi Vonat a Mennyszámba vitte őt.

Utolsó előtti találkozásunk nagyon csendes volt. Szívemből megkönnyeztem őt. Mint mindenre, erre is reagált. Lassan mondta nekem: „Emma, fent vagyok a Jézusi Vonaton, és nem félek, tudom hová visz, hová megyek, és tudod, hogy mi találkozni fogunk”.

Szelídsége, ugyanakkor bátorsága, hite lenyűgözött!

Most én erősödtem tőle, és erősödöm mindig, amikor rá gondolok.

Számomra Norikó életem egyik felejthetetlen nagy ajándéka. Isten megengedte nekem, hogy saját szememmel láthassam, saját szívemmel megtapasztalhassam, hogy a halál küszöbén az „övéit” milyen nagy szeretettel várja és átöleli a „Remény”, aki mint a farkasok közül megmentett bárányt, az örök hazába, az atyai házba kísér.

Pappné Emma, Leányfalu

Mit értsünk társadalmi fejlődés alatt?

Divatos manapság fejlődésről beszélni. Fejlődéspártiságunkat hangoztatjuk-bizonygatjuk, de valójában mit is értünk fejlődés alatt? Van határozott elgondolásunk a társadalmi fejlődés mibenlétéről? Előző számunkban Kardos Mihály plébános mondta el a fejlődés fogalmával kapcsolatos gondolatait. Ezúttal két újabb véleménynyel ismerkedhetünk meg.

Filip Csabáné, tanár - Tokodaltáró: Ahhoz, hogy a társadalmi fejlődésről elmondja gondolatait az ember, sokféle összefüggést kell feltárni. Az alább felvázoltakat gondolatébresztőnek számom, lehet vele egyetérteni, vagy elvetni, de én így gondolom:

Az emberek kezdetől fogva közösségekben éltek és dolgoztak. Ez az együttélés alakította ki a társadalmunkat. Az emberek helyét a mai magyar társadalomban leginkább az határozza meg, hogy hol dolgoznak, mi a foglalkozásuk, milyen a tudásuk, szakképzettségük – sajnos a mai korunk felteszi azt a kérdést is, hogy egyáltalán van-e munkájuk?

Mindennapi életünkben sokféle kapcsolatot alakítunk ki embertársainkkal: a családban, a munkahelyen, iskolában, lakóhelyen, egyesületekben. Az egyik csoporthoz lazábban, a másikhoz szorosabban tartozunk.

Az emberek magatartását sok tényező befolyásolja: jogszabályok, erkölcsi szabályok, hagyomány, divat, illemszabályok, közvélemény. A jogszabályokat állami szervek hozzák, ezeknek betartására a polgárokat szükség esetén kényszerítik. De vajon minden kapcsolatot lehet törvényekkel, rendeletekkel szabályozni?

Elő lehet írni, hogy az emberek szeressék, tiszteljék egymást? Egymás megbecsülése erkölcsi szabály. Ezek megsértése legfeljebb az emberek rosszallását vonja maga után.

Az elmúlt évtizedekben változások mentek végbe a társadalom életében. A jövedelmi és vagyoni különbségek nőttek, a társadalmi egyenlőtlenség fokozódott, az életszínvonal általában romlott. Az emberek többsége vagy a megélhetésért vagy a „még többért” nagyon sokat dolgozik. Ez feszültséget okoz a társadalomban is, de lényegesebb, hogy a családok ellazulásához vezet, és ezt a gyerekeink is megismerkednek. Nincs idő az együttlétre, beszélgetésre, közös programokra. Nőtt a válások száma, sajnálatosan csökken a születések száma. A család – egész életvitelével, sorsával, légkörével – a családtagok egymáshoz való viszonyával – hat. Munkám révén igen nagy gondot látok ebben. A társadalom különböző életkorú csoportjainak sajátos problémái vannak. A fiataloknak gondot okoz a pályakezdés, az elhelyezkedés, az alacsony kezdő jövedelem, az öregek megélhetési gondjait súlyosbítja az egyedüllét mellett az egészségi állapotuk

romlása és az emberi kapcsolatok hiánya.

Véleményem szerint fokozódtak az elmúlt évtizedekben a beilleszkedési zavarok is. A legkisebbek csoportjaitól kezdeném, de az egy újabb újság-cikk téma lenne. Mindenképpen meg kell említeni viszont, hogy egyre több fiatal alkoholba menekül, egyre többen fogyasztanak kábítószerrel, nőtt a bűnözés és súlyosbodott. Én ezeknek okát az előbb felvázoltakban is látom.

Társadalmi fejlődésről szólni, most látom, nem könnyű feladat. Biztos vagyok benne, hogy sok területen valóban bizonyítható a fejlődés. De az előbb felvázolt gondolatok úgy gondolom, hogy tények, elgondolkodásra mindenképpen szükség van, mert örömeink és gondjaink közösek. A problémákra és gondokra együtt kell válaszolnunk, megoldást keresünk. Társadalomban élünk!

Farkas József, órásmester - Tát: Hallgatom – kimondom – izelgetem – próbálom rendszerezni a gondolataimat, keresem, hogy ebben az összefüggésben ki fogalmazott pontosan, maradandóan, és magyarul. Első merítésre Madách Imre „Az ember tragédiája” ad támpontot. Egy örökérvényű alkotás, mely a világban már számtalan nyelven megjelent színmű. Olvasmányának nem könnyű, de annál tartalmasabb, fajsúlyosabb életmű, amit magyar embernek ismernie kell. A színekben felsorakoztatott képek a társadalomfejlődés gondolatával ismertet meg egy vonulatban, több nemzedéken át! A mű csodálatos és mélyen elgondolkodtató.

Az első reakcióm, amit kimondhatok: a társadalom eszközállománya mérhetetlen fejlődésen ment át, de a Homo Sapiens megmaradt, megragadt a matériánál, az anyagnál és az anyagiaságnál, és így gyarló ember maradt. Mi vesz ma körül bennünket? Az műszaki szinten káprázatos! De a szellemiség, a lelkiület, az idealista gondolatiság, a „szent akarát”, az egymást emberszámba vevő törekvés, miért csak a kevesek keserves küzdelme?!

Meríthetnénk a magyar szellemiség kincsestárából, tanulhatnánk íróinktól, költőinktől, a lélek „papjaitól” (Jókai, Móricz, Kölcsey, Ady, Petőfi...), és kaphatnánk nyugalmat, bölcsességet, nyerhetnénk erőt, vidámságot, humort, és reménységet műveikből.

Társadalomfejlődés? A mózesi kőtábla passzusai sem épültek be nemzedékeken át az agyakra. Mankóval járunk egy életet végig, ha nem építjük fel a test és a lélek egyensúlyát.

Talán kibontakozóban van egy hosszú, félős csönd után egy új demokrácia. Közösségek alakulnak, baráti körök jönnek létre itt a mi településünkön is. Az egyházi közösséget megerősödni látom, és az emberek lelkiiségre vágynak. Ennek éltetésében látom a jövőt, a követendő, az elérhető életet. Az igazságot, a méltányosságot, tisztességet, a szolidaritást, a szeretetet és az életigenlést remélem a gyarapodó magyar közösségektől.